

TISKOVÁ ZPRÁVA

Brno 31. května 2021

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

ÚSPĚCH V OCHRANĚ GORIL HORSKÝCH VEDE K NEČEKANÝM VÝZVÁM

Vědecká studie zveřejněná v časopise *Scientific Reports* naznačuje, že důsledkem ochrany populací goril horských můžou být, kromě úspěšného zabránění jejich vyhynutí, také nové zdravotní problémy těchto ikonických zvířat.

[Unikátní studii](#), která se jako první zabývala parazitární infekcí u obou populací goril horských, provedl mezinárodní vědecký tým pod vedením [Ústavu biologie obratlovců Akademie věd ČR](#) ve spolupráci s [Veterinární univerzitou Brno](#), [Gorilla Doctors](#) a [Dian Fossey Gorilla Fund](#), spolu s rwandskými, konžskými a ugandskými vládními institucemi ([Rwanda Development Board](#), [the Uganda Wildlife Authority](#) a [l'Institut Congolais pour la Conservation de la Nature](#)).

Gorily horské žijí ve dvou populacích na územích přísně chráněných národních parků ve Rwandě, Ugandě a Demokratické republice Kongo. V jejich okolí je však vysoká hustota lidské populace, a proto je životní prostor goril značně omezený. Díky intenzivnímu úsilí a úspěšnému ochrannářskému managementu se podařilo prakticky na poslední chvíli zabránit vyhynutí těchto populací. V současné době počet goril roste, ale vzhledem k omezenému prostoru, kde mohou žít, narůstá také populační hustota, což následně může vést ke zvýšené náchylnosti goril k infekčním chorobám.

Růst populace goril horských v pohoří Virunga navíc není rovnoměrný po celém území. To pravděpodobně způsobují rozdílné ekologické podmínky, které souvisí s různými typy vegetace v rámci Virungy. Kromě toho v oblastech Virungy, kde byl růst počtu zvířat nejvýznamnější, došlo také ke změnám v jejich sociální struktuře, které vedly až k trojnásobnému zvýšení hustot gorilích skupin.

U obou populací goril horských žijících ve Virunze i v ugandském národním parku Bwindi Impenetrable Forest zaznamenali odborníci v nedávné době ve zvýšené míře klinicky probíhající gastrointestinální onemocnění, které pravděpodobně souvisí s helmintózami neboli infekcemi vyvolanými parazitickými červy. Ty mohou pro tato ohrožená zvířata představovat významnou hrozbu.

Kontakt pro média: **Eliška Zvolánková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 739 535 007

Alena Fornůsková
Ústav biologie obratlovců AV ČR
fornuskova@ivb.cz
+420 605 464 704

„Infekce způsobené gastrointestinálními helminty jsou u volně žijících primátů obvykle bezpříznakové,“ říká první autorka publikace Klára Petrželková z Ústavu biologie obratlovců AV ČR. „Nícméně hostitelské a vnější faktory prostředí mohou zapříčinit změny v přenosu těchto parazitů a zvýšit náchylnost hostitele k infekcím, což může mít negativní vliv na zdraví goril. Právě na tyto faktory jsme se zaměřili v naší studii,“ dodává Petrželková.

Cílem studie bylo prozkoumat a charakterizovat infekce způsobené strongylidními hlísticemi a tasemnicemi u obou populací goril horských a objasnit faktory, které mají na tyto infekce vliv. Díky výsledkům této studie bude možné hodnotit dopad parazitárních infekcí na populační dynamiku goril horských. Helmintární infekce kvantifikovali vědci pomocí počítání vajíček strongylidních hlístic a tasemnic ve vzorcích trusu. Ty odebrali neinvazivně z gorilích hnízd, která si zvířata každý večer staví, a od identifikovaných goril z celkem pěti sociálních skupin ve vzorcích.

„ Znalosti, které jsme získali díky této studii, pomohou v budoucnosti vylepšit strategii pro ochranu těchto ohrožených primátů a kriticky důležitých stanovišť jejich výskytu. ”

Objevili výrazné geografické rozdíly v infekcích strongylidními hlísticemi, kdy vyšší počty vajíček těchto hlístic našli vědci převážně u goril žijících v oblastech, kde byl zároveň pozorován vyšší výskyt onemocnění trávicího traktu. Tyto rozdíly mohou být pravděpodobně vysvětleny rozdílným tempem růstu jednotlivých subpopulací goril v rámci Virungy a Bwindi, nedávnými změnami v sociální struktuře skupin na vybraných územích, zejména ve Virunze, a rozdíly v prostředí, kde gorily žijí (například rozdíly v typech vegetace rostoucí v různých nadmořských výškách).

„Zjištění významných rozdílů v parazitních infekcích mezi skupinami goril je klíčové pro další rozhodování při poskytování veterinární péče, která zajišťuje přežití ohroženého druhu,“ říká Julius Nziza, hlavní veterinární lékař z organizace Gorilla Doctors ve Rwandě, která je založena na spolupráci Mountain Gorilla Veterinary Project a Karen C. Dryer Wildlife Health Center na University of California Davis.

„Znalosti, které jsme získali díky této studii, pomohou v budoucnosti vylepšit strategii pro ochranu těchto ohrožených primátů a kriticky důležitých stanovišť jejich výskytu,“ dodává Felix Ndagijimana z organizace Dian Fossey Gorilla Fund.

Díky úzké spolupráci odborníků z řad výzkumných pracovníků a ochranářů přírody se tedy podařilo poukázat na nové výzvy pro ochranu ohrožených goril horských, které se paradoxně objevují jako možné „vedlejší účinky“ pozoruhodného ochranářského úspěchu posledních několika desetiletí. Detailní výzkum různých aspektů parazitárních infekcí u obou populací goril horských, toho, jak moc jsou gorily vystaveny infekčním stadiím parazitů spolu se zhodnocením náchylnosti k infekci a jejího případného dopadu na zdraví hostitele jsou důležitými kroky pro zajištění úspěšného přežití tohoto druhu, ale i dalších ohrožených druhů zvířat žijících v malých izolovaných populacích.

Odkaz na publikaci: www.nature.com/articles/s41598-021-89283-4

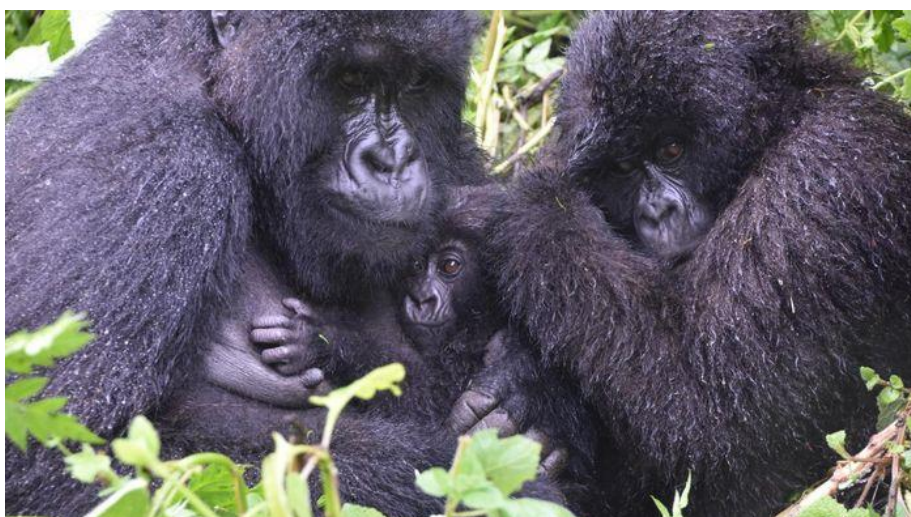
Více informací: **Alena Fornůsková**
Ústav biologie obratlovců AV ČR
PR & komunikace
fornuskova@ivb.cz
605 464 704

Další kontakty:

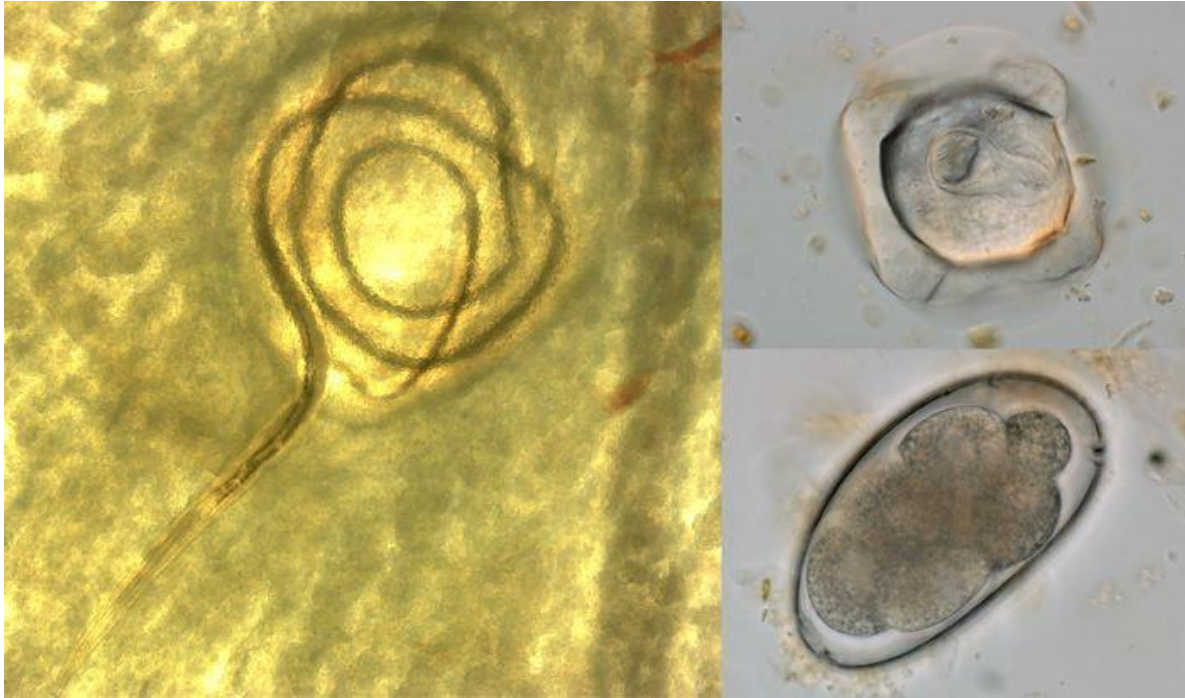
1. Gorilla Doctors: Amy Bond, Chief Marketing Officer, abond@gorilladoctors.org
2. Dian Fossey Gorilla Fund: Donna Gorman, communications specialist, dgorman@gorillafund.org
3. Rwanda Development Board: Richard Muvunyi, Head of Wildlife Veterinary Unit, Research and Monitoring, richard.muvunyi@rdb.rw

*Vědci z celého světa, včetně Dian Fossey Fund, se podíleli na rozsáhlém výzkumu parazitárních infekcí napříč populacemi goril horských. Na fotografii gorily ze skupiny Pablo.
Foto: The Dian Fossey Fund*

*Rodina goril horských v Národním parku Volcanoes ve Rwandě, 2020.
Foto: The Gorilla Doctors*

Parazitičtí červi se mohou vyvíjet ve sliznici žaludku (vlevo) a poškozovat tak její správnou funkci. Vajíčka (vpravo) tasemnic (nahore) a strongylidních hlístic (dole) pak lze pozorovat a kvantifikovat pod mikroskopem během tzv. koproscopických vyšetření.

Foto: B. Červená, ÚBO AV ČR